

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	1Urtos/4/2022
Identifikačné číslo spisu:	4022200134
Dátum vydania rozhodnutia:	27.07.2022
Meno a priezvisko:	JUDr. Patrik Príbelský
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2022:4022200134.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu JUDr. Patrika Príbelského, PhD. a sudcov JUDr. Martina Bargela a JUDr. Emila Klemaniča na neverejnom zasadnutí konanom 27. júla 2022 v Bratislave v trestnej veci odsúdeného E. W. o sťažnosti odsúdeného podanej proti uzneseniu Krajského súdu v Nitre, sp. zn. 2Ntc/6/2022, z 11. mája 2022 takto

rozhodol:

Podľa § 193 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku sťažnosť odsúdeného E. W. z a m i e t a .

Odôvodnenie

Krajský súd v Nitre uznesením, sp. zn. 2Ntc/6/2022, z 11. mája 2022 podľa § 66 ods. 1 písm. b), ods. 2 Trestného zákona návrh odsúdeného E. W., nar. XX. U. XXXX v S., trvale pobytom R. K. R., t. č. vo výkone trestu odňatia slobody v Ústave na výkon trestu odňatia slobody Želiezovce, o podmiennečné prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody, uloženého mu rozsudkom Krajského súdu v Nitre, sp. zn. 2Ntc/21/2018, z 10. októbra 2018 vo výmere 7 (sedem) rokov so zaradením do ústavu na výkon trestu odňatia slobody so stredným stupňom stráženia a rozsudkom Okresného súdu Komárno zo 14. marca 2019, sp. zn. 2T/98/2018, vo výmere 6 (šesť) mesiacov so zaradením do ústavu na výkon trestu odňatia slobody so stredným stupňom stráženia, zamietol.

Svoje rozhodnutie odôvodnil krajský súd v podstate tým, že u odsúdeného neboli splnené obe materiálne podmienky na podmiennečné prepustenie spočívajúce v jeho polepšení, a že od neho možno dôvodne očakávať, že na slobode v budúcnosti povedie riadny život.

Odsúdený E. W. proti tomuto uzneseniu podal v zákonnej lehote sťažnosť z 12. mája 2022, ktorú odôvodnil predovšetkým takto:

- namietal výrok rozhodnutia a postup rozhodovania o návrhu odsúdeného na podmiennečné prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody;
- odsúdený vzniesol námietku zaujatosti proti predsedníčke senátu Krajského súdu v Nitre;
- v ďalšom hodnotil vykonané dokazovanie,
- mal mu byť pridaný trestný čin v registri trestov generálnej prokuratúry, ktorý podľa jeho názoru nespáchal;
- minulosť ľutuje, po prepustení by viedol riadny život a žiadal preto o zváženie a prehodnotenie jeho

návrhu na prepustenie.

K sťažnosti odsúdeného sa vyjadril prokurátor:

„... k podanej sťažnosti odsúdeného E. W. uvádzam, že jeho dôvody uvádzané v opravnom prostriedku považujem za irelevantné. Krajský súd pred rozhodnutím vychádzal z vykonaného dokazovania, najmä z objektívneho vyhodnotenia možnosti odsúdeného na nápravu, resp. rizika recidívy v prípade jeho prepustenia na slobodu. V tomto smere je primárnym stanovisko zástupcu ÚVTOS Želiezovce prednesené na verejnom zasadnutí spolu s oboznámenými listinnými dôkazmi. Je nepochybné, že odsúdený bol v minulosti opakovane potrestaný za trestnú činnosť násilného charakteru (10 záznamov), pričom ho neodradili ani dlhodobé nepodmienečné tresty odňatia slobody od jej ďalšieho páchania. Z uvedeného dôvodu jeho postoj k podanej sťažnosti vyznieva nevierohodne, pričom nepredložil žiadny dôkaz, ktorý by jeho nápravu a postoj k minulosti potvrdil“.

Navrhol preto sťažnosť odsúdeného Najvyšším súdom Slovenskej republiky zamietnuť ako nedôvodnú.

+ + +

Najvyšší súd preskúmal v zmysle § 192 ods. 1 písm. a), písm. b) Trestného poriadku správnosť výrokov napadnutého uznesenia, proti ktorým sťažovateľ podal sťažnosť a konanie predchádzajúce týmto výrokom a zistil, že sťažnosť odsúdeného E. W. nie je dôvodná.

Podľa § 66 ods. 1 písm. b) Trestného zákona súd môže odsúdeného podmienene prepustiť na slobodu, ak odsúdený vo výkone trestu plnením svojich povinností a svojim správaním preukázal polepšenie a môže sa od neho očakávať, že v budúcnosti povedie riadny život, a ak ide o osobu odsúdenú za zločin po výkone dvoch tretín uloženého nepodmienečného trestu odňatia slobody alebo rozhodnutím prezidenta Slovenskej republiky zmierneného nepodmienečného trestu odňatia slobody.

Podľa § 66 ods. 2 Trestného zákona pri rozhodovaní o podmienечnom prepustení súd prihliadne aj na povahu spáchaného trestného činu a na to, v akom ústave na výkon trestu odsúdený trest vykonáva.

Podľa § 18 ods. 1 zákona č. 549/2011 Z. z. o uznávaní a výkone rozhodnutí, ktorými sa ukladá trestná sankcia spojená s odňatím slobody v Európskej únii súd, ktorý rozhodol o uznaní a výkone rozhodnutia, je oprávnený prijať všetky následné rozhodnutia spojené s výkonom trestnej sankcie vrátane podmienечného prepustenia odsúdeného z výkonu trestu odňatia slobody.

Z predloženého spisu vyplýva, že v predmetnej veci bol u odsúdeného E. W. rozsudkom Krajského súdu v Nitre, sp. zn. 2Ntc/21/2018, z 10. októbra 2018 podľa § 17 ods. 1 zákona č. 549/2011 Z. z. o uznávaní a výkone rozhodnutí, ktorými sa ukladá trestná sankcia spojená s odňatím slobody v Európskej únii a o zmene a doplnení zákona č. 221/2006 Z. z. o výkone väzby v znení neskorších predpisov uznaný rozsudok Krajského súdu v Plzni, sp. zn. 34T 9/2017, z 30. januára 2018, v spojení s uznesením Vrchného súdu v Prahe, sp. zn. 8To 26/2018, z 11. apríla 2018, právoplatný toho istého dňa, ktorým bol menovaný uznaný za vinného zo zločinu ťažkého ublíženia na zdraví podľa § 145 ods. 1, ods. 2 písm. g) českého Trestného zákonníka a bol mu uložený trest odňatia slobody vo výmere 7 rokov. Krajský súd ďalej rozhodol v zmysle § 17 ods. 1 vyššie citovaného zákona, že tento rozsudok sa vykoná na území Slovenskej republiky a podľa § 517 ods. 2 Trestného poriadku v spojení s § 48 ods. 2 písm. b) Trestného zákona rozhodol, že odsúdený bude vo výkone trestu pokračovať bez jeho premeny v ústave na výkon trestu odňatia slobody so stredným stupňom strázenia.

Ďalším rozsudkom Okresného súdu Komárno, sp. zn. 2T/98/2018, zo 14. marca 2019 bol odsúdený E. W. uznaný za vinného z prečinu ublíženia na zdraví podľa § 156 ods. 1 Trestného zákona a bol mu uložený trest odňatia slobody vo výmere 6 mesiacov so zaradením do ústavu na výkon trestu so stredným stupňom strázenia.

Odsúdený A. W. bol na výkon trestu odňatia slobody na územie Slovenskej republiky prevezený 9. januára 2019. Do trestu odňatia slobody vo výmere 7 rokov mu bolo započítaná väzba v Českej

republike od 12. marca 2017 do 11. apríla 2018 a výkon trestu v Českej republike od 12. apríla 2017 do 9. januára 2019.

Odsúdený v súčasnosti vykonáva trest odňatia slobody vo výmere 7 rokov, kde predpokladaný koniec tohto trestu je 12. marca 2024, a potom má nastúpiť trest odňatia slobody vo výmere 6 mesiacov, pričom úplný koniec trestu odsúdený má 12. septembra 2024. Lehotu k podmienenému prepusteniu z týchto trestov odsúdený splnil 12. februára 2022.

S ohľadom na doteraz uvedené možno konštatovať, že o žiadosti odsúdeného na podmienené prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody rozhodol príslušný Krajský súd v Nitre (pozri ku tomu R 12/2016).

Vo všeobecnosti možno k inštitútu podmieneného prepustenia z výkonu trestu odňatia slobody uviesť, že podmienené prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody je jedným z prostriedkov, ktoré umožňujú zmiernenie uloženého trestu odňatia slobody skrátením priamych účinkov jeho výkonu na odsúdeného. Ide o významný výchovný prostriedok trestného práva, ktorého podstata však netkvie v tom, aby za dobré správanie, prípadne dobrú prácu vo výkone trestu, bol odsúdený automaticky prepustený po odpykaní zákonom ustanovenej doby. Podmienené prepustenie je opodstatnené len vtedy, ak vzhľadom na účel trestu a ďalšie okolnosti existuje odôvodnený predpoklad, že odsúdený bude aj na slobode viesť riadny život a že pre spoločnosť tu nie je príliš veľké riziko jeho recidívy (uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky, sp. zn. IV. ÚS 53/2008, zo 14. februára 2008 publikované v Zbierke nálezov a uznesení Ústavného súdu Slovenskej republiky pod č. 87/2008). Rozhodnutie o podmienenom prepustení má fakultatívnu povahu, čo znamená, že naň neexistuje právny nárok, ktorého by sa mohol odsúdený domáhať ihneď, ak sa po určitú zákonom ustanovenú dobu správal vo výkone trestu slušne a vzorne si plnil uložené povinnosti.

Trestný zákon v ustanovení § 66 ods. 1 upravuje jednu formálnu a dve materiálne podmienky pre podmienené prepustenie odsúdeného z výkonu trestu odňatia slobody, ktoré musia byť splnené kumulatívne (súčasne). Inak povedané, ak chýba čo i len jedna z týchto podmienok, súd nemôže rozhodnúť o podmienenom prepustení z výkonu trestu odňatia slobody.

Prvou podmienkou je vykonanie určitej vyžadovanej časti trestu. Táto je objektívne ľahko zistiteľná.

Druhou podmienkou je preukázanie polepšenia počas doterajšieho výkonu trestu. Splnenie tejto podmienky možno posudzovať až od momentu začatia výkonu trestu odňatia slobody a posudzuje sa do momentu rozhodovania o žiadosti o podmienené prepustenie. Je nutné reflektovať celý priebeh výkonu trestu až do momentu rozhodovania o žiadosti. Nie je pritom možné abstrahovať od skutočnosti, že nástup do výkonu trestu odňatia slobody predstavuje výraznú zmenu v doterajšom spôsobe života odsúdeného a je potrebné, aby na režim výkonu trestu odňatia slobody aklimatizoval, pričom aklimatizácia, najmä v počiatočoch, logicky môže spôsobovať určité problémy. Nie je možné preto mechanicky hodnotiť celý výkon trestu bez zohľadnenia plynutia času a zváženia vývoja chovania sa odsúdeného, najmä ak je trest uložený v dlhšej výmere. Treba zdôrazniť, že Trestný zákon vyžaduje preukázanie polepšenia v momente rozhodovania o žiadosti odsúdeného. Ak teda správanie odsúdeného po nástupe do výkonu trestu vykazuje určité problematické rysy, postupom času sa však stabilizuje, nepredstavuje to vo väčšine prípadov prekážku pre konštatovanie o polepšení sa odsúdeného.

Treťou podmienkou je prognóza očakávania vedenia riadneho života. Už z povahy veci je samozrejmé, že sa jedná len o odhad - prognózu zo strany súdu smerom do budúcnosti, pričom súd musí pri svojej úvahe zohľadniť všetky aktuálne informácie, ktoré má k dispozícii pri rozhodovaní o žiadosti. Nie je teda vyžadované „stopercentné“ presvedčenie, že odsúdený nespácha v budúcnosti trestnú činnosť, jedná sa vždy len o pravdepodobnostnú úvahu. Za „vedenie riadneho života“ možno považovať určitý minimálny rámec, v ktorom spoločnosť považuje od každého občana, aby sa vyvaroval páchania trestnej činnosti či opakovaného páchania priestupkov. Vedenie riadneho života môže byť pritom zo strany rozhodujúceho súdu „poistené“ uložením probačného dohľadu spolu so stanovením určitých špecifických povinností či obmedzení. Tieto povinnosti či obmedzenia by logicky mali vychádzať z poznania charakteristík a

špecifik osobnosti odsúdeného. Prognóza vedenia riadneho života býva vo väčšine prípadov konštatovaná na základe zistení, že odsúdený má zabezpečené sociálne zázemie, zamestnanie, udržiaval kontakt s rodinou. Zohľadňuje sa samozrejme i trestná minulosť odsúdeného, závažnosť aktuálneho odsúdenia a počet jeho prípadných podmienkových prepustení v minulosti. Samotný faktor trestnej minulosti a závažnosť aktuálneho trestného činu odsúdeného je preto dôležitým, pri prognóze očakávania vedenia riadneho života, táto prognóza však nemôže byť založená výlučne a len na jeho trestnej minulosti. Ak by totiž záver súdu o nenaplnení podmienky očakávania vedenia riadneho života bol založený výlučne a primárne len na okolnostiach a dôvodoch, ktoré hrali úlohu pri ukladaní samotného trestu odňatia slobody (predchádzajúce odsúdenia, závažnosť trestnej činnosti), mohlo by prísť k porušeniu zásady zákazu ne bis in idem. Ani trestnú minulosť teda nemožno hodnotiť mechanicky, bez previazanosti na aktuálne správanie a charakteristiky odsúdeného, i keď samozrejme zhodnotiť ju treba, a to vrátane už prípadne zahladených odsúdení. V prípade predchádzajúcich odsúdení je potrebné zohľadniť, aký bol medzi nimi časový odstup a aká bola ich závažnosť (či gradovala atď.).

Najvyšší súd Slovenskej republiky po preskúmaní spisového materiálu dospel k záveru, že Krajský súd v Nitre v napadnutom uznesení venoval dostatočnú pozornosť všetkým dôležitým okolnostiam, pričom rozhodol vecne správne a v súlade so zákonom, keď zamietol návrh odsúdeného E. W. na podmienkové prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody.

Rovnako ako Krajský súd v Nitre, tiež najvyšší súd dospel k záveru, že u odsúdeného je splnená formálna podmienka podmienkového prepustenia, nakoľko vykonal potrebnú - dvojtretinovú časť uloženého trestu.

Na rozdiel od súdu prvého stupňa, ale zisteniam najvyššieho súdu ďalej zodpovedá i splnenie prvej materiálnej podmienky, založenej na preukázaní polepšenia odsúdeného, plnením svojich povinností a správaním vo výkone trestu odňatia slobody, ako to vyplýva z hodnotenia riaditeľov väzníc v Slovenskej a Českej republike, kde E. W. svoje tresty vykonával. Možno sa pozitívne zmeny v správaní odsúdeného javia iba ako čiastočné, ale je možné ich badať (napr. bol 4-krát disciplinárne odmenený) a konštatovať z nich jeho polepšenie.

Najvyšší súd však dospel k rovnakému záveru ako Krajský súd v Nitre vo vzťahu k nesplneniu druhej materiálnej podmienky, a to požiadavky pozitívnej prognózy budúceho správania odsúdeného E. W. na slobode po prípadnom podmienkovom prepustení z výkonu trestu odňatia slobody.

Krajský súd v Nitre pri prognóze budúceho správania odsúdeného E. W. správne prihliadol aj na okolnosti jeho predchádzajúceho života, vrátane skorších odsúdení (R 5/2017-II). Fakt, že sa odsúdený opakovane dopúšťal protiprávnej činnosti, preukazuje odpis registra trestov Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky z 10. mája 2022. Odsúdený bol doposiaľ 10-krát (nie deväť ako tvrdil on) súdne trestaný za rôznorodú, hlavne násilnú trestnú činnosť, za ktorú mu boli uložené i nepodmienečné tresty odňatia slobody dlhodobého trvania a tých sa neváhal opakovane dopúšťať, hoci aj po ich vykonaní. Záver Ústavu na výkon trestu odňatia slobody Želiezovce pokiaľ ide o resocializačnú prognózu z hľadiska hodnotenia rizika recidívy trestnej činnosti, nie je u menovaného priaznivý. Možno teda usúdiť, že osobnosť odsúdeného je kriminálne narušená a chovať sa v rámci sociálnych noriem dokáže zatiaľ zrejme len pod určitým dohľadom špecifických autorít. Sklony odsúdeného k páchaniu trestnej činnosti na tento čas zrejme prevyšujú ochotu a snahu viesť riadny život, keď je možné konštatovať, že z doposiaľ uložených trestov si nevzal žiadne ponaučenie a s odstupom času v páchaní trestnej činnosti vždy pokračoval.

Sumarizujúc, sú to najmä sklony odsúdeného E. W. k páchaniu trestnej činnosti, v tejto súvislosti majú na mysli jeho predchádzajúcu trestnú minulosť (zohľadniac aj časový odstup medzi páchaním jednotlivých skutkov), menej priaznivú prognózu týkajúcu sa resocializácie a riziko recidívy, čo vzbudzuje dôvodné pochybnosti o vedení riadneho života po prípadnom podmienkovom prepustení.

To z komplexného hľadiska ani pre najvyšší súd nedáva nateraz dostatočnú záruku, že by odsúdený po podmienkovom prepustení viedol na slobode riadny život. Absencia tzv. pozitívnej prognózy odsúdeného

je teda v danom prípade tou určujúcou okolnosťou, pre ktorú krajský súd celkom správne zamietol návrh odsúdeného na podmienené prepustenie. Navyše ani samotné podmienené prepustenie E. W. nebolo riaditeľom ústavu Želiezovce odporúčené. To síce pre súd ostáva v rovine odporúčania, ale je to názor, ktorý je pri rozhodovaní vždy nutné brať na zreteľ.

Keďže najvyšší súd nezistil žiadne také pochybenie, ktoré by bolo dôvodom pre zrušenie napadnutého uznesenia, zamietol sťažnosť odsúdeného E. W. spôsobom, ako je to uvedené vo výrokovej časti tohto rozhodnutia. Iný názor, ktorý predstavil najvyšší súd v spojitosti k splneniu prvej materiálnej podmienky, nemá na napadané uznesenie žiaden vplyv.

Čo sa týka vznesenej námietky zaujatosti, tou sa zaoberala predsedníčka senátu súdu prvého stupňa vo svojom vyjadrení, kde uviedla, že nebola vznesená bezodkladne, odsúdený v nej namietal procesný postup, a preto súd o takej námietke nekoná v zmysle § 32 ods. 6 Trestného poriadku. Tak, ako to vyplýva z ustanovenia § 31 ods. 3, dôvodom vylúčenia predsedníčky senátu nebola ani tá skutočnosť, že už predtým vo veciach odsúdeného rozhodovala. So zvoleným postupom Krajského súdu v Nitre sa najvyšší súd stotožňuje aj v tomto smere.

Toto rozhodnutie bolo prijaté pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu sťažnosť nie je prípustná.